

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	03/30/2022
Spisová značka:	5 Tdo 118/2022
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2022:5.TDO.118.2022.1
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	Doprava
	Místo spáchání činu
	Nedbalost
	Porušení důležité povinnosti
	Rychlost řízení
	Řidič
	Usmrcení z nedbalosti
	Vyšetřovací pokus
Dotčené předpisy:	§ 143 odst. 1,2 tr. zákoníku
Kategorie rozhodnutí:	C

5 Tdo 118/2022-450

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 30. 3. 2022 o dovolání, které podala obviněná **N. S. K.**, nar. XY v XY, bytem XY, proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2021, sp. zn. 5 To 174/2021, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 3 T 35/2021, t a k t o :

Podle § 265k odst. 1 tr. řádu **se zrušuje** rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2021, sp. zn. 5 To 174/2021.

Podle § 265k odst. 2 tr. řádu **se zrušují** také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. řádu se Krajskému soudu v Brně **přikazuje**, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

O d ů v o d n ě n í :

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 3 T 35/2021, byla obviněná **N. S. K.** uznána vinnou přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ve zkratce „tr. zákoník“). Za to jí byl uložen podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněné uložen i trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 18 měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla obviněné uložena povinnost nahradit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, regionální pobočce v Brně, škodu ve výši 3 911 Kč. Dále jí byla uložena povinnost nahradit poškozené AAAAAA (pseudonym), nemajetkovou újmu peněžní částkou ve výši 350 000 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. řádu byli poškození se zbytkem svých nároků na náhradu nemajetkové újmy odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Skutek, kterým byla obviněná uznána vinnou, spočíval ve stručnosti v tom, že dne 4. 5. 2020 v 10.28 hodin řídila osobní motorové vozidlo tovární značky Mercedes – Benz XY 4matic, registrační značky XY, majitele – obchodní společnosti M., v XY po ulici XY ve směru od ulice XY, přičemž při odbočování vpravo do ulice XY porušila ustanovení § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. b), c), d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), a při vědomí výskytu několika dětí na ulici XY pokračovala v jízdě, ač s ohledem na robustní karoserii vozidla neměla náležitý

výhled z vozidla, přičemž nepřizpůsobila jízdu technickým vlastnostem vozidla a v důsledku toho na zpomalovacím prahu na ulici XY srazila přední částí vozidla a povalila na vozovku nezletilou AAAAA, která jela na dětském odrážedle při pravém okraji vozovky (z pohledu řidičky) ulice XY ve směru ke křižovatce s ulicí XY a které přejetím levé poloviny hlavy pravým předním kolem vozidla způsobila smrtelná zranění.

3. Proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně podali obviněná, státní zástupce a poškození odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Brně svým rozsudkem ze dne 15. 9. 2021, sp. zn. 5 To 174/2021, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e), f), odst. 2 tr. řádu z podnětu dovolání státního zástupce a poškozených zrušil napadený rozsudek ve výrocích o vině, trestu a náhradě škody týkajících se obviněné N. S. K. Podle § 259 odst. 3 písm. a), odst. 4 tr. řádu odvolací soud nově rozhodl tak, že obviněná spáchala přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku. Podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku jí byl uložen trest odnětí svobody v trvání 24 měsíců, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 a ½ roku. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněné dále uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 4 roků. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla obviněné uložena povinnost nahradit vyjmenovaným poškozeným nemajetkovou újmu a způsobenou škodu. Podle § 229 odst. 2 tr. řádu byli poškození odkázáni se zbytkem svých nároků na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání obviněné bylo podle § 256 tr. řádu jako nedůvodné zamítnuto.

II. Dovolání obviněné

4. Proti citovanému rozsudku odvolacího soudu podala obviněná N. S. K. prostřednictvím svého obhájce dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2021, z něhož bude dále vycházet i Nejvyšší soud.

5. Podle obviněné soudy obou stupňů v první řadě chybně vyhodnotily, že porušila dopravní značku „Zákaz vjezdu všech motorových vozidel“ s dodatkovou tabulkou „Mimo dopravní obsluhy“ jen z důvodu své pohodlnosti. Do dané ulice totiž jela z důvodu péče o svou dceru, přičemž pokud by dodržela dopravní značení, jak upozorňují soudy, tak by musela nést dítě a veškeré vybavení na vzdálenost delší než 400 metrů, ačkoliv bylo možné zaparkovat vozidlo přímo před domem u příbuzné na parkovacím místě. Obviněná nesouhlasí také s tvrzením soudů, podle něhož se na ni nevztahovala výjimka, spočívající v povolení vjezdu vozidlům dopravní obsluhy, a tento závěr se jí jeví jako příliš formalistický. Dovedeno *ad absurdum*, podle názoru odvolacího soudu by do ulice opatřené dopravní značkou B 11 „Zákaz vjezdu všech motorových vozidel“ s dodatkovou tabulkou E 13 „Mimo dopravní obsluhy“ mohlo vjet např. i vozidlo zásilkové služby nad 3,5 tuny s dovozem drobného balíčku obsahujícího náramkové hodinky, avšak příjezd matky se spícím dítětem do domu její příbuzné s celkovou váhou dítěte včetně sedačky a osobních potřeb dítěte i matky asi 20 kg by byl nepřipustný.

6. Obviněná nesouhlasí s tím, že by právě porušení zmíněného dopravního značení bylo skutečnou příčinou nehody, neboť toto tvrzení nemá oporu v dokazování. Kdyby totiž obviněná z důvodu nutnosti vyřídit určitou záležitost vezla kromě své dcery a osobních věcí své příbuzné například i potraviny, splnila by podmínky dopravní obsluhy i podle čistě formalistického výkladu a na skutkovém ději by se tím nic nezměnilo.

7. Podle názoru obviněné je chybný i závěr soudu prvního stupně, že ačkoliv nemohla vůbec vidět poškozenou AAAAA, a to jak z důvodu její výšky, tak z důvodu technického řešení křižovatky a konstrukce řízeného vozidla, přesto dovedl její zavinění ze skutečnosti, že pokračovala v jízdě, i když v ulici XY viděla hlouček osob a měla na základě toho předpokládat pohyb nehlídaného batolete pod koly jejího vozidla. Obviněná ovšem skutečně zastavila ihned, jakmile zpozorovala v dálce gestikulující osoby, což dokazuje i výsledné postavení jejího vozidla a znalcem stanovená brzdná dráha pouhých 3 a 1/2 metru.

8. Jak dále obviněná zdůraznila, odvolací soud dospěl po přezkoumání znaleckého posudku znalce Ing. Jiřího Meduny k chybným závěrům, které jsou navíc v rozporu se skutečnostmi uvedenými v tomto posudku. Obviněná nesouhlasí s postupem odvolacího soudu, který se nevypořádal s její námitkou rozdílného věku a výšky figuranta použitého při vyšetřovacím pokusu, při němž se znalec sice zavázal zohlednit jeho odlišnou výšku oproti usmrcené poškozené při zpracování posudku, což ovšem následně neučinil. Uvedený rozdíl však podle obviněné mohl vést k nesprávným závěrům ve znaleckém posudku o jejích možnostech spatřit včas poškozenou. Pokud jde o zmíněnou námitku obviněné týkající se odlišné výšky figuranta, který byl o 10 cm vyšší, než byla výška poškozené, odvolací soud se s ní vůbec nevypořádal a pouze konstatoval, že věkový rozdíl mezi poškozenou a figurantem nepovažuje za příliš velký. Jestliže podle znaleckého posudku mohla obviněná při vyšetřovacím pokusu ze své pozice řidiče zahlédnout pouze vršek hlavy figuranta, pak podle jejího názoru je uvedený rozdíl výšky velmi podstatnou skutečností, kterou měl soud zohlednit ve svých závěrech o možnostech viditelnosti poškozené.

9. Obviněná nesouhlasí ani s tvrzením odvolacího soudu, podle něhož nepřizpůsobila rychlost a způsob jízdy

řízenému vozidlu. Pokud jde o rychlost jízdy, podle závěrů znalce při odbočování v místě, kde byla povolena nejvyšší rychlost 30 km/hod., jela rychlostí 7 km/hod., což se fakticky rovná rychlejší chůzi a jízdě na hraně nejnižší konstrukční rychlosti vozidla. Odvolací soud nijak blíže nerozvedl způsob jízdy vozidla a nespecifikoval konkrétní pochybení na straně obviněné, proto podle ní je toto tvrzení soudu nepřezkoumatelné.

10. Nejzásadnější pochybení odvolacího soudu spatřuje obviněná ve změně právní kvalifikace skutku do podoby závažnějšího trestného činu, který měla spáchat tím, že porušila důležitou povinnost uloženou jí podle zákona, přičemž odvolací soud v tomto směru argumentoval tím, že vjížděla do obytné zóny. Podle obviněné ovšem v době posuzované nehody a ani nyní není v dané ulici instalována dopravní značka IZ 5a „Obytná zóna“, která by umožňovala hry dětí po celé šíři komunikace, přičemž toto nepravdivé tvrzení se objevuje napříč celým rozsudkem odvolacího soudu. Naopak v souvislosti se zmíněným tvrzením obviněná připomněla i ustanovení § 3 odst. 1 zákona o silničním provozu, podle něhož se provozu na pozemních komunikacích nesmí účastnit osoba, která by vzhledem k věku nebo ke sníženým tělesným nebo duševním schopnostem mohla ohrozit bezpečnost tohoto provozu. To neplatí, pokud osoba sama nebo jiná osoba učinila taková opatření, aby k ohrožení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích nedošlo.

11. Podle názoru obviněné soudy nižších stupňů chybně vyhodnotily její odpovědnost za smrt poškozené AAAAA jako odpovědnost primární. Primární zavinění toho, že se poškozená dostala do zóny jízdy vozidla řízeného obviněnou, však obviněná shledává u osoby či osob, které porušily svou zákonnou povinnost a řádně nevykonávaly dozor nad pohybem dítěte nezpůsobilého být účastníkem silničního provozu, ač jim to zákon výslovně ukládá.

12. Obviněná proto navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu v celém rozsahu zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2021, sp. zn. 5 To 174/2021, a aby dále zrušil i předcházející rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 3 T 35/2021, a vrátil mu věc k dalšímu projednání.

III. Vyjádření k dovolání

13. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k podanému dovolání obviněné N. S. K. prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jeho názoru jsou konkrétní námitky uvedené obviněnou (vyjma výroku o trestu) důvodné, neboť část rozhodných skutkových zjištění není podložena dokazováním a navíc ani z těchto nepodložených skutkových zjištění nelze učinit právní závěr, že by obviněná svým jednáním porušila důležitou povinnost ve smyslu § 143 odst. 2 tr. zákoníku.

14. Za zcela správnou považuje státní zástupce argumentaci obviněné o neexistenci obytné zóny, kterou ve svém rozhodnutí opakovaně uvádí odvolací soud, přičemž toto tvrzení nemá žádnou oporu v provedeném dokazování, ač s poukazem na uvedený závěr dospěl odvolací soud k přísnější právní kvalifikaci spáchaného skutku. Státní zástupce souhlasí i s vytýkanými vadami vyšetřovacího pokusu, které se týkají odlišné výšky figuranta, jež nebyla zahrnuta do znaleckého posudku, proto závěry o výhledových možnostech obviněné ve znaleckém posudku vzbuzují podstatné pochybnosti. Podle státního zástupce jsou závěry o trestnosti jednání obviněné a o jeho právní kvalifikaci předčasné, přičemž trestní odpovědnost je možno dovozovat pouze za takové jednání, k němuž existuje konkrétně popsaná rozumná alternativa beztrestného jednání. Možnost, kterou zde shledaly soudy, tedy že obviněná měla vystoupit z vozidla a podívat se na místo, kam odbočuje, nepokládá státní zástupce za jednání, které by mělo být bez dalšího rozumně požadováno od obviněné.

15. Obviněná také důvodně poukázala na nález Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. III. ÚS 2065/15, v němž byla posuzována trestní odpovědnost řidiče, který při couvání z parkovacího místa u obchodu přejel jednorozměrné dítě, jež se nezjištěným způsobem ocitlo za jeho vozidlem. Při porovnání těchto případů je patrné, že obviněný ve zmíněné věci měl ještě menší možnost předpokládat výskyt dítěte za vozidlem, ovšem na druhé straně se tento obviněný skutečně nacházel v obytné zóně. Oběma věcmi je pak podle státního zástupce společné to hlavní – dominantní zavinění osob, které měly pečovat o bezpečnost dítěte.

16. Jak dále v návaznosti na uvedené státní zástupce upozornil, v případě smrti dítěte ve věku 1 a 1/2 roku nelze ze zřejmých důvodů opomíjet odpovědnost jeho matky, která se zde podle jeho názoru jeví být spíše dominantní a vyšší než v rozsahu 30 %, k němuž dospěl soud prvního stupně, či snad 10 %, jak tvrdí odvolací soud. Proto ve shodě s obviněnou je státní zástupce přesvědčen, že z důvodu zmíněného dominantního zavinění matky poškozené nelze u obviněné dovodit naplnění znaku, spočívajícího v porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, jak rozhodl odvolací soud.

17. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu prvního stupně, a aby podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušil všechna další

rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, která zrušením pozbydou podkladu, a aby podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

IV. Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

18. Nejvyšší soud po zjištění, že byly splněny všechny formální a obsahové podmínky k podání dovolání, dospěl k následujícím závěrům.

19. Pokud jde o dovolací důvod, obviněná N. S. K. opřela své dovolání o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2021 [nyní v § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu], tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. K výkladu tohoto dovolacího důvodu Nejvyšší soud připomíná, že je dán tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotně právním posouzení, které lze dovodit za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu však nebylo možné přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu, či prověřovat zákonnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. řádu. Východiskem pro případné naplnění citovaného dovolacího důvodu byla zásadně jen skutková zjištění stabilizovaná v pravomocně ukončeném řízení a vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem trestního práva hmotného, ale i jiných hmotně právních odvětví.

20. Nejvyšší soud v nyní posuzované věci přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost napadeného rozsudku odvolacího soudu, a to v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, přičemž obviněná N. S. K. v části svého dovolání uplatnila námitky, které odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Jde zejména o její tvrzení, že se týká naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku, spočívajícího v porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, kterého se měla obviněná dopustit. Její námitky, jimiž se snažila zpochybnit správnost skutkových zjištění jak soudu prvního stupně, tak odvolacího soudu, a jimi provedeního hodnocení důkazů, jsou však mimo citovaný dovolací důvod. Po přezkoumání pak dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněné je zčásti důvodné a že napadený rozsudek odvolacího soudu nemůže obstát.

b) K námitce směřující proti popisu skutku a jeho právní kvalifikaci

21. Nejvyšší soud k tomu připomíná, že trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, a to proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. U obviněné N. S. K. shledal odvolací soud variantu záležející v porušení důležité povinnosti uložené jí podle zákona, která spočívala zejména v tom, že porušila povinnosti řidiče motorového vozidla podle § 4 písm. a), c) a § 5 odst. 1 písm. b), c), d) zákona o silničním provozu. Podle nich je každý povinen při účasti na provozu na pozemních komunikacích chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob, přičemž je povinen se řídit dopravními značkami, věnovat se plně řízení vozidla a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích, přizpůsobit jízdu technickým vlastnostem vozidla a dbát zvýšené opatrnosti zejména vůči dětem. Obviněná dále podle odvolacího soudu např. nedodržela potřebnou míru opatrnosti, měla omezený výhled z důvodu technických vlastností jí řízeného vozidla, byla si vědoma možného výskytu osob v obytné zóně apod.

22. Nejvyšší soud shledal důvodnou tu dovolací námitku obviněné N. S. K., kterou zpochybnila naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku, tedy porušení důležité povinnosti, která jí byla uložena podle zákona. Odvolací soud ve svém rozsudku uvedl, že již porušením dopravního značení „Zákaz vjezdu všech motorových vozidel“ s dodatkovou tabulkou „Mimo dopravní obsluhy“ obviněná porušila důležitou povinnost řidiče motorového vozidla, přičemž následkem bylo usmrcení poškozené AAAAA. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že je vždy potřeba přihlížet k tomu, jaký je účel konkrétního zákazu, který je stanoven určitým dopravním značením v daném místě. Je zřejmé, že k posuzované dopravní nehodě a k usmrcení poškozené došlo v oblasti, kde byla bytová zástavba, a kde tedy bylo možné předpokládat zvýšený počet chodců, proto bylo nutné dbát i vyšší opatrnosti, avšak výše uvedené dopravní značení, které tam bylo v době nehody umístěno, nemělo primárně chránit život a zdraví těchto chodců či jiných účastníků silničního provozu. Zákaz vjezdu všech motorových vozidel s výjimkou dopravní obsluhy se v určitém místě stanoví zpravidla tehdy, pokud je zde zájem na tom, aby byl v dané

oblasti snížen průjezd motorových vozidel, a to za účelem nižší hlučnosti, většího dopravního klidu a zčásti samozřejmě i bezpečnosti chodců v těchto místech. Smyslem tohoto bezpečnostního předpisu tedy není primárně ochrana života a zdraví lidí (chodců, jiných účastníků silničního provozu); to by bylo možné dovodit např. tehdy, kdyby šlo o oblast označenou jako obytná zóna. Proto ze samotného porušení zákazu vjezdu všech motorových vozidel, i když se na obviněnou skutečně nevztahovala výjimka podle dodatkové tabulky umožňující vjezd dopravní obsluhy, nelze dovozovat i existenci a následné porušení důležité povinnosti řidiče motorového vozidla uložené mu zákonem (tj. zákonem o silničním provozu).

23. V návaznosti na výše uvedené je třeba také uvést, že odvolací soud vyhodnotil jednání obviněné podle přísnější právní kvalifikace i na podkladě argumentu, že se ho dopustila v oblasti označené jako „Obytná zóna“, podle § 39 zákona o silničním provozu, čímž ohrozila zájem chráněný tímto značením a porušila tím důležitou povinnost uloženou jí zákonem. Podle zmíněného ustanovení je ovšem obytná zóna zastavěnou oblastí, jejíž začátek je označen dopravní značkou „Obytná zóna“ a konec je označen dopravní značkou „Konec obytné zóny“. Tímto značením je založená povinnost řidičů, aby v obytné zóně dávali vždy přednost chodcům, a to i dětem, které si v dané oblasti hrají. Z dikce zákona je zřejmé, že právě dopravní označení obytné zóny je tím bezpečnostním předpisem, jehož účelem je především chránit život a zdraví chodců, kteří se v dané oblasti mohou nacházet, a to obvykle s ohledem na hustější zástavbu a vyšší výskyt chodců v daném místě. Pokud by k posuzované dopravní nehodě skutečně došlo v obytné zóně, bylo by možné uzavřít, že obviněná porušila důležitou povinnost uloženou jí zákonem, podle něhož je třeba dbát v takovém místě zvýšené opatrnosti řidičů motorových vozidel i z důvodu většího výskytu dětí. Ovšem toto tvrzení odvolacího soudu o existenci obytné zóny, ačkoliv se v odůvodnění napadeného rozsudku objevuje opakovaně, a závěry z něj učiněné jsou chybné, neboť nejsou ničím podloženy, resp. úvaha odvolacího soudu o usmrcení poškozené v obytné zóně je v rozporu s charakterem místa, kde došlo k dopravní nehodě, a s jeho označením, tedy i v rozporu se zákonem o silničním provozu.

24. Samotné porušení zákazu vjezdu všech motorových vozidel, aniž se na obviněnou vztahovala výjimka pro dopravní obsluhu, je zřejmým pochybením obviněné, avšak s ohledem na účel tohoto omezení, který byl zmíněn výše, nelze bez dalšího označit toto jednání za porušení důležité povinnosti uložené zákonem. Odvolacím soudem uvedená další porušení povinností, kterých se měla obviněná dopustit podle § 4 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. b), c), d) zákona o silničním provozu, pak nelze vyhodnotit jako natolik zásadní, aby mohla vést k přísnější právní kvalifikaci jednání obviněné i podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku.

25. Nejvyšší soud proto uzavírá, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu usmrcení z nedbalosti § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku, kterého se pachatel dopustí v důsledku porušení důležité povinnosti uložené mu podle zákona, nepostačuje bez dalšího pouze skutečnost, že poruší dopravní značení, které primárně neslouží k ochraně života a zdraví lidí. K opačnému závěru by bylo možné dojít, kdyby k takovému jednání přistoupilo porušení další povinnosti stanovené v zájmu bezpečnosti lidí a ochrany jejich života a zdraví, spočívající např. ve výraznějším překročení povolené rychlosti, případně pokud by k nehodě skutečně došlo v obytné zóně, kde musí řidiči motorových vozidel předpokládat možný výskyt osob, často i dětí, ve vozovce, a dbát tedy zvýšené opatrnosti. Tyto okolnosti však u obviněné nebylo možné dovodit. Navíc při úvahách o porušení důležité povinnosti uložené zákonem je třeba zohlednit též rozsah a význam spoluzavinění poškozené (viz rozhodnutí pod č. 32/2016 Sb. rozh. tr.), které v dané věci přichází v úvahu.

26. Jak je z uvedených důvodů zřejmé, dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu nemůže v nyní posuzované věci obstát, a proto jej Nejvyšší soud z podnětu důvodně podaného dovolání obviněné zrušil, neboť (za stávajících skutkových zjištění) odvolací soud nesprávně právně posoudil jednání obviněné jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku, ačkoli nebylo možné učinit závěr, že by obviněná skutečně porušila důležitou povinnost uloženou jí podle zákona.

c) K ostatním námitkám obviněné

27. Dále obviněná N. S. K. ve zbylých částech svého dovolání nesouhlasila se skutkovými zjištěními, která ve věci učinily soudy nižších stupňů, a zejména vytkla to, jak soudy hodnotily důkazy, jak se vypořádaly s rozpory mezi důkazy a jak postupovaly při dokazování. Tím obviněná zpochybnila výsledky dokazování a shledala existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2021, v chybném procesním postupu soudů nižších stupňů. Takové námitky se ovšem nijak netýkají právního posouzení skutku, který je obsažen ve výroku o vině v odsuzujícím rozsudku odvolacího soudu a za nějž byla obviněná odsouzena, ani jiného hmotně právního posouzení. Provádění důkazů, včetně jejich hodnocení a vyvozování skutkových závěrů z důkazů, totiž neupravuje hmotné právo, ale předpisy trestního práva procesního, zejména pak ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 89 a násl., § 207 a násl. a § 263 odst. 6, 7 tr. řádu.

28. Nicméně pokud jde o námitku obviněné vztahující se k nesrovnalostem mezi podaným znaleckým posudkem a závěry odvolacího soudu, Nejvyšší soud souhlasí s tím, že odvolací soud se dostatečně nevypořádal s tvrzením

obviněné, podle něhož ve znaleckém posudku nebyla zohledněna rozdílná výška mezi figurantem při vyšetřovacím pokusu a poškozenou AAAAA. S ohledem na to, že soudy nižších stupňů opakovaly tvrzení obsažené ve znaleckém posudku, že obviněná v určité chvíli mohla zahlédnout vršek hlavy poškozené, měl se odvolací soud lépe vypořádat s námitkou odlišné výšky figuranta a poškozené, aby bylo postaveno zcela najisto, jaké měla obviněná výhledové možnosti z místa řidiče svého motorového vozidla.

29. Pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2021, ani pod jiný ze zákonných dovolacích důvodů nespadá podle Nejvyššího soudu ani námitka obviněné, podle níž nesou primární odpovědnost za smrt poškozené AAAAA jiné osoby, zejména pak matka poškozené. Navíc míra její spoluodpovědnosti za usmrcení poškozené může být předmětem opětovného posouzení odvolacím soudem, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí.

V. Závěrečné shrnutí

30. Na podkladě shora uvedených skutečností a úvah Nejvyšší soud shledal dovolání obviněné N. S. K. částečně důvodným, a proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. řádu zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně, včetně rozhodnutí na něj obsahově navazujících, pokud zrušením pozbyla svůj podklad, a podle § 265l odst. 1 tr. řádu pak Nejvyšší soud přikázal tomuto soudu věc, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

31. Krajský soud v Brně tak v uvedeném rozsahu opětovně projedná trestní věc obviněné a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Nejistí-li odvolací soud při novém projednání věci a na podkladě doplněného dokazování, jehož rozsah a zaměření zvaží, žádné nové skutečnosti, musí vycházet z toho, že na podkladě dosavadního skutkového stavu nelze u obviněné dovodit porušení důležité povinnosti uložené jí podle zákona. Zároveň se odvolací soud vypořádá s námitkami obviněné týkajícími se výsledků vyšetřovacího pokusu a závěrů znaleckého posudku. Opětovně pak vyhodnotí i spoluzavinění (resp. „spoluzpůsobení“ následku) samotné poškozené a její matky. Nejvyšší soud dále připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. řádu je soud nižšího stupně vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí.

32. Protože vady napadeného rozsudku odvolacího soudu zjištěné na podkladě zčásti důvodně podaného dovolání obviněné nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, rozhodl Nejvyšší soud o dovolání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. řádu v neveřejném zasedání.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není přípustný opravný prostředek s výjimkou obnovy řízení (§ 265n tr. řádu).

V Brně dne 30. 3. 2022

JUDr. František Púry, Ph.D.
předseda senátu